

bibliotecarului

Buletin informativ al Bibliotecii Naționale și al Asociației Bibliotecarilor din Republica Moldova

2004 - Anul Ștefan cel Mare și Sfânt

Tetraevanghelul pentru Humor (Homor), lucrat în 1473, la Putna, de ieromonahul Nicodim, capodoperă a culturii scrise din epoca ștefaniană, este celebru și prin faptul că el conține o miniatură votivă, înfățișându-l pe domnitor în genunchiat în fața Sfintei Fecioare Maria, dându-i o carte, religioasă, probabil chiar un Tetraevanghel. Spațiul din partea dreaptă, jos, din fața voievodului, este liber, fapt care dezechilibrează compoziția, reclamând prezența unui personaj. În privința acestui subiect s-au ținut și se mai susțin în continuare dispute, opiniile împărțindu-se și grupându-se în jurul a două variante principale. Adepții primei variante au opinat că lucrarea nu a fost finisată. Cercetările ulterioare, însă, au arătat că, fiind vorba de o comandă specială și încă de una la care domnitorul a ținut foarte mult, este improbabil ca miniaturistul să nu-și fi încheiat lucrarea. Al doilea curent de opinie se rezumă la faptul, că, în urma unui accident, cel mai curând de natură biochimică, locul acela din miniatură s-a decolorat. S-a discutat mult și în privința personajului care a fost pictat în fața lui Ștefan. Fiind vorba de o miniatură votivă, este clar că domnitorul trebuia să fi fost reprezentat împreună cu doamna sa. Din cele câteva variante puse în discuție, s-a ales cu câștig de cauză opțiunea că în locul rămas alb era zugrăvită doamna Maria de Mangop. Totuși, discuțiile încă nu s-au încheiat și au început să fie efectuate expertize de laborator.

Mie mi se pare că în cadrul acestor discuții s-a scăpat din vedere o variantă, care, după mine, pare a fi cea mai plauzibilă. Se știe că pe acele vremuri cărțile manuscrise trebuiau să fie lucrate în strictă conformitate cu regulile stabilite pentru aceasta de către Biserica Ortodoxă Bizantină, cu așa-numitele Erminii. Regulile acestea interziceau zugrăvirea reală a personajelor (totul

FIGURA DIN FAȚA LUI ȘTEFAN CEL MARE

trebuia să fie redat convențional; nu se admitea zugrăvirea unor personaje contemporane (chipurile trebuiau să țină numai de trecut); nu era voie să inserezi în manuscrisele bisericesti subiecte laice, totul trebuia să fie redat în culori conforme

cu ascetismul; iar chipurile feminine erau categoric interzise, așa cum nu se admitea intrarea femeii în altarul bisericii. Inserarea miniaturii cu imaginea lui Ștefan, chiar fără doamna lui, constituia deja o triplă contravenție: ea reprezenta un personaj contemporan, chipul său era tratat în cheia realismului și încă în cele mai vii culori, în plus fiind vorba și de un subiect laic. Prezența unei doamne într-un Tetraevanghel era prea de tot și cred că aici se ascunde

cheia acestui subiect. Privind mai atent pata albă de care vorbesc specialiștii, vom vedea că ea nu este, de fapt, albă ca hârtia, ci este colorată în bej. Pe lângă aceasta, patruleterul bej de vis-a-vis de imaginea lui Ștefan este prea regulat ca să fie rezultatul unui accident chimic.

Eu cred că lucrurile s-au petrecut în felul următor. Nicodim a executat miniatura în forma ei definitivă, zugrăvind amândouă figurile. Lucrarea finisată trebuia să fie examinată de domnitor și de mitropolit, iar acesta din urmă o fi fost surprins de multiplele încălcări ale erminiilor. Până la urmă, prelatul a convenit cu voievodul și miniaturistului i s-a poruncit să acopere figura doamnei cu un strat de vopsea, pentru că era vorba nu doar de prezența neregulamentară a unei femei pur și simplu, ci a unei doamne de altă credință (Maria de Mangop nu era ortodoxă). Așa încât pata de culoare bej din partea dreaptă jos a miniaturii se pare că nu este produsul unui accident, ci al penei aceluiași Nicodim.

Alexe RĂU

În ultimul deceniu tot mai multă atenție se acordă problemei constituirii societății informaționale. Această problemă îi preocupă nu numai pe cei angajați în domeniul informațional sau pe lucrătorii de bibliotecă, de exemplu, dar chiar pe conducătorii de state. În 2003 pentru prima dată în istorie problemele societății informaționale au fost puse în discuție la cel mai reprezentativ forum internațional – ONU.

Încă în 1998 Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor din Mineapolis, SUA, a luat hotărârea de a ieși cu propunerea la Comitetul Organizatoric al ONU pentru desfășurarea Summit-ului Mondial „Societatea informațională”. ONU a reacționat pozitiv la această propunere și s-a început pregătirea Summit-ului. Astfel pentru prima oară în istorie problemele constituirii societății informaționale au început să fie discutate la nivel de conducători de state – membre ale ONU.

Pretrecerea Summit-ului a fost prevăzută în două etape: prima – la 10-12 decembrie 2003, a doua - în iunie 2005 în Tunis.

Deja la începutul anului 2003 au fost pregătite și s-au discutat pe larg două documente principale ale Summit-ului Mondial: Declarația de Principii și Planul de Acțiuni Cadru.

Problema centrală a Summit-ului este extinderea utilizării tehnologiilor informaționale în toate țările lumii. Utilizarea TI se consideră ca bază pentru dezvoltarea stabilă a tuturor elementelor infrastructurii sociale.

În Planul de Acțiuni Cadru există un compartiment special - „TI – avantajul în toate domeniile vieții” unde sunt evidențiate: Dirijarea electronică de stat; Activitatea comercială electronică; Instruirea electronică; Ocrotirea sănătății electronice; Utilizarea electronică a brațelor de muncă; Ocrotirea electronică a mediului înconjurător; Agricultură electronică; Activitatea științifică electronică și altele.

Planul de acțiuni include indicatorii de orientare a utilizării tehnologiilor informaționale în țările participante la Summit până în anul 2015. Atunci vor fi asigurate cu tehnologii informaționale satele, unde vor fi create puncte cu acces colectiv, de asemenea: universitățile, liceele și școlile, centrele de cercetări științifice, bibliotecile publice, centrele culturale, oficiile poștale și arhivele, centrele de ocrotire a sănătății și spitalele, organizațiile centrale de stat de pretutindeni etc. Se planifică revizuirea tuturor programelor școlilor și liceelor pentru a include cunoștințele necesare în scopul constituirii societății informaționale. Toată populația planetei trebuie să fie asigurată cu acces la televiziune și radio. Informația prin Internet trebuie să fie asigurată în toate limbile lumii. În total, până în 2015 accesul la TI trebuie să aibă mai mult de jumătate de populație a globului pământesc.

În indicatorii de orientare sunt incluse și bibliotecile. Bibliotecile publice sunt menționate și în „Declarația de Principii”. În p. 21 se menționează: „e necesar de a consolida organizațiile publice, așa ca bibliotecile și arhivele, muzeele, colecțiile de valori culturale pentru a contribui la conservarea înregistrărilor documentare și la accesul liber și egal la informație”.

Cu toată importanța acestor documente e necesar de menționat următoarele: constituirea societății informaționale se consideră, mai întâi de toate, ca un proces de extindere și introducere a tehnologiilor informaționale con-

temporane. Documentele nu examinează multiplele procese sociale care au loc în legătură cu extinderea TI. Rolul bibliotecii este destul de important în constituirea societății informaționale.

Aceste circumstanțe au fost în centrul discuției pe marginea „Declarația de Principii” și „Planul de acțiuni Cadru”, îndată după publicarea acestora. UNESCO a elaborat documentul „De la societatea informațională la societatea cunoștințelor”. Astăzi noi trebuie să vorbim nu atât de extinderea șuvoiului informațional, cât de posibilitățile de asimilare calitativă a acestuia, care oferă noi cunoștințe. În document se menționează: „UNESCO prevede promovarea concepției a societății cunoștințelor și nu a societății informaționale mondiale, deoarece o simplă majorare a șuvoiului informațional nu duce neapărat la apariția noilor posibili-

BIBLIOTECA, INIMA SOCIETĂȚII INFORMAȚIONALE

tăți pentru dezvoltarea cunoștințelor propuse”. Conform poziției sale, UNESCO evidențiază următoarele principii, „respectarea cărora este condiția obligatorie pentru dezvoltarea adevăratei societăți a cunoștințelor.” Aceste principii sunt: diversitate culturală, accesul egal la învățatură, accesul general la informație ce constituie patrimoniul obștesc, libertatea de opinie.

IFLA a participat foarte activ la discuția acestor documente. Din partea IFLA a vorbit Kristin Deșan, fostul președinte al IFLA, care a avertizat ideologii Summit-ului de a nu inventa roata. Baza societății informaționale este rețeaua de biblioteci, existentă pretutindeni și care are nevoie de dezvoltare primordială. „Investițiile, comparativ modeste în tehnică, instruirea și întreținerea vor crea minuni în oferirea informației și cunoștințelor”, - a menționat Christine Deschamps.

La 8 august 2003, la ședința Consiliului IFLA (în cadrul conferinței generale anuale) a fost adoptată o Rezoluție specială a Summit-ului Mondial – Societatea Informațională.

IFLA întru totul susține Summit-ul și declară că anume societatea informațională oferă comunității bibliotecare posibilități unice pentru a fi considerată inima societății informaționale.

Pentru dezvoltarea acestei teze la 3-4 noiembrie 2003, la Geneva, a avut loc o conferință organizată de IFLA „Bibliotecile, inima societății informaționale”.

Teza că „bibliotecile sunt inima societății informaționale” nu este astăzi primită și înțeleasă de toți. E necesar de a conștientiza, că fondarea societății informaționale înseamnă totodată și crearea peței globale a tehnologiilor informaționale. Aceasta înseamnă: crearea, extinderea și introducerea noilor produse informaționale, extinderea bruscă a sferei economice de antreprenor și expansiunea corporațiilor transnaționale. În acest sens subestimarea rolului bibliotecilor nu este numai o problemă profesională, dar și economică. Este foarte important în care domenii vor fi alocate investițiile pentru reorganizarea și dezvoltarea acestora în scopul creării societății informaționale.

În aceste împrejurări organizatorii Summit-ului sunt orientați, mai întâi de toate, spre promovarea și apărarea intereselor producătorilor noilor tehnologii informaționale. Asemenea poziție este destul de clară, dar din punctul de vedere a comunității bibliotecare profesionale este limitată. Anume astăzi e actual lobbyismul consecvent al intereselor bibliotecilor (deci și al utilizatorilor noștri). Pentru aceasta e necesară demonstrarea posibilităților reale a bibliotecilor.

Compendiu după articolul „Biblioteca – serdce informacionnogo obsestva” de Vladimir Firsov, publicat în revista „Bibliotecnoe delo”, 2003 – A12 – P. 24-25.

Consultați site-ul oficial: <http://www.ifla.org>

Participare

La Concursul republican ce a avut loc recent pentru cea mai reușită lucrare în domeniul bibliologiei au participat 9 instituții: Biblioteca Națională, Camera Națională a Cărții, Catedra Biblioteconomie și Asistență Informațională, Biblioteca Academiei de Științe, Departamentul Informațional-Biblioteconomic ULIM, Biblioteca Universității „A. Russo” Bălți, Biblioteca Republicană Științifică Agricolă, Biblioteca Publică „Mihai Sadoveanu” din Strășeni, Biblioteca Publică „A. Donici” din Orhei și un autor individual – Dumitru Păsat.

Cele mai multe de lucrări au fost prezentate de către Biblioteca „A. Russo” din Bălți (24 titluri), urmată de Biblioteca Republicană Științifică Agricolă (7 titluri) și Biblioteca Publică „Mihai Sadoveanu” din Strășeni (4 titluri).

Înscriere

Fiindcă totalurile *Concursului* nu se fac la sfârșit, ci la început de an, au fost prezentate lucrările publicate nu numai în anii 2002, 2003 ci și în 2004. Dar, conform regulamentului au fost admise doar lucrările publicate în ultimii 2 ani*. Cele publicate în 2004 au fost automat trecute pentru *Concursul* din anul viitor.

Reguli

Vă reamintim că s-au acceptat numai lucrările originale, fiindcă, conform aceluiași regulament, („...la concurs nu pot fi prezentate lucrări tradiționale ale instituției, ce sunt incluse în programul de activitate ca sarcină de bază cum sunt: Bibliografia națională, Calendarul datelor remarcabile, cronici, alte lucrări fundamentale ce țin de profilul bibliotecii...”).

Rezultate

Ședința Juriului s-a desfășurat la 10 martie anul curent. Rezultatele Concursului au fost aprobate de către Biroul ABRM la 11 martie. Premiarea lucrărilor a avut loc în cadrul tradiționalului Simpozion Anul Bibliologic. Participații la Simpozion au avut ocazia să facă cunoștință cu lucrările premiate în cadrul expoziției „Lucrări premiate în cadrul Concursului republican pentru cea mai reușită lucrare în domeniul bibliologiei”.

Premii

Compartimentul Biblioteconomie

Premiul I a fost decernat

Catedrei de Biblioteconomie și Asistență Informațională pentru Colecția „Bibliografie și Biblioteconomie”:

- Biblioteconomie și Știința Informării: Prelegeri pentru studenții Specialității Biblioteconomie și Asistență Informațională;

Cele mai reușite lucrări în domeniul bibliologiei

• Vol. I / Coord. Nelly Țurcan; red. Ion Madan;

• Vol. II: / Coord. Nelly Țurcan; Colegiul de redacție: Ion Madan, Nelly Țurcan, Natalia Goian;

• Marketing și biblioteca universitară / Aut.: Natalia Cheradi, Nelly Țurcan.

Premiul II

Biblioteca academică: 1928-2003. Istorice, evoluție, personalități, evocări / Red.: Claudia Slutu-Gramă, Elena Corotenco – Biblioteca Academiei de Științe din Moldova.

Premiul III

Ghidul cetățeanului. Instituții și servicii publice din raionul Orhei / Realiza-

tori: Elena Turcin; Elena Crudu – Biblioteca Publică „A. Donici” Orhei; Centrul de Informare și Documentare „Orhei”.

Premiul special

• Hronical tipografic și editurilor din Moldova (1643-2003) / Alcăt.: Raisa Mahu; Laurențiu Melnic – Biblioteca Națională.

• **MINITEZAUR Fitotehnie** / Grup de lucru: Viorica Ciorbă; Ecaterina Madan; Resp. de ed. Liudmila Costin – Biblioteca Republicană Științifică Agricolă a USM.

Compartimentul Bibliografie

Premiul Mare a fost acordat pentru

• Cărțile Moldovei. 1986-1990. Indice Bibliografic Național / Alcăt.: Valentina Chitoroagă, Vera Tarasov – Camera Națională a Cărții.

• Fauna și ecologia animalelor din Moldova: bibliogr. / Alcăt. Lidia Zasa-vitscaia – Biblioteca Științifică a Academiei de Științe.

Premiul II

Setul prezentat de către Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo”, Bălți:

- Managementul educațional: bibliogr. selectivă / Alcăt. Elena Scurtu.
- Asistența socială: bibliogr. selectivă / Alcăt. Elena Scurtu.

Premiul III

• Setul de materiale a Bibliotecii Republicane Științifice Agricole a USM

- Teze de doctor habilitat depuse în colecția BRȘA / Alcăt.: Ludmila Babără, Ana Rurac.

- Teze de doctor depuse în colecția BRȘA / Alcăt.: Ludmila Babără, Ana Rurac

- Catalogul publicațiilor periodice existente în colecțiile BRȘA / Alcăt. Ana Cechirlan (catalogul poate fi accesat on-line)

• Mănăstirea CĂPRIANA: bibliogr. / Alcăt. : Dora Caitaz, Valentina Eșanu – Biblioteca Publică „Mihai Sadoveanu”, Strășeni

Compartimentul Biobibliografie

Premiul I

• Setul de biobibliografii prezentat de Biblioteca Științifică a Universității de Stat „A. Russo”, Bălți care fac parte din Colecția Personalități universitare bălțene

- Valeriu Cabac: biobibliogr. / Alcăt. Maria Fotescu;

- Vladimir Babii. 30 ani de activitate: biobibliogr. / Alcăt. Maria Fotescu;

- Ion Manoli: biobibliogr. / Alcăt. Elena Scurtu.

• Gheorghe Postică la 50 de ani: biobibliogr. / Alcăt.: Ludmila Corghenci, Natalia Pislaru, Valentina Chitoroagă, Olessea Leahu, Veronica Ghețu; DIB ULIM. – Ch., 2004.

Premiul III

Dumitru Matcovschi: biobibliogr. / Alcăt. Elena Crudu – Biblioteca Publică „A. Donici” Orhei.

Compartimentul Bibliofilie

Dimitrie Cantemir. 1673-1723. Catalogul expoziției / Alcăt. Raisa Melnic – Biblioteca Națională.

Compartimentul Materiale promoționale

Calendar 2004. Cele mai bune cărți ale Moldovei secolului XX – Biblioteca Națională.

Premiu pentru stimularea activității științifice:

• Dumitru Păsat. Profunzimi de spirit. Interpretări și deschideri filosofice.

• Peste secolele toate. Exegeze și creații semnate de bibliologi / Concepție și realizare de Dumitru Păsat.

Angela DRĂGĂNEL

* Regulamentul Concursului republican pentru cea mai reușită lucrare în domeniul bibliologiei // *Biblioteconomia Moldovei. Cadru de reglementare. Vol. II.* – P. 20.

SALONUL DE CARTE PENTRU COPII

(Ediția a VIII-a, Chișinău, 21-24 aprilie 2004)

Între 21 - 24 aprilie Chișinăul a găzduit pentru a opta oară consecutiv Salonul Internațional de Carte pentru Copii. Deși e un eveniment care se repetă an de an, de fiecare dată se întâmplă ceva inedit. Alți copii, tot atât de dornici de a cunoaște, alte cărți scrise de autori care, prin mesajul așternut în pagini de carte, încearcă să facă lumea mai bună, mai frumoasă, mai înțeleaptă. Salonul nu face altceva decât să lege sufletul cărților cu sufletele celor dornici de a deschide aceste ferestre spre o lume a cunoașterii și frumosului.

Expoziția din cadrul Salonului a întrunit peste 2000 titluri de carte pentru copii, apărute la circa 90 de edituri din Republica Moldova, România, Rusia, Ucraina, Belarus, Franța, Germania. Pentru prima dată la acest Salon au fost expuse într-un stand separat publicațiile bibliotecilor din republică, fiind instituit și un premiu special pentru cea mai originală lucrare în domeniul bibliologiei. Programul Salonului a mai inclus o expoziție de ilustrații de carte în original, numeroase lansări de carte, întrunirea copiilor laureați ai concursurilor naționale și internaționale de creație literară cu genericul *Ispita cuvântului*, precum și câteva întruniri profesionale organizate în colaborare cu Școala de Biblioteconomie din Moldova și Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”: simpoziul „Biblioteca – suport pentru educația și formarea copiilor”, atelierul *Site-uri Web pentru copii* susținut de către Hermina G. B. Anghelescu, prof. univ. dr., Universitatea de Stat Wayne, SUA și un alt atelier „Instruirea bibliotecari-

lor: oportunități și experiențe europene” susținut de către Mircea Regneală, prof. univ. dr., director al Bibliotecii Centrale Universitare, București, președinte al ABIR.

Și această ediție a Salonului a continuat tradiția de a oferi gratis micilor vizitatori Cartea-surpriză, pregătită în acest an de Aurel Scobioală și având un titlu semnificativ „Învăță Minte din vorbă cuMinte”.

Deloc ușoară misiunea juriului, de a selecta din mulțimea cărților prezentate la Salon pe cele mai bune, a rezultat cu acordarea a numeroase premii și mențiuni, cele mai importante dintre care sunt:

Premiul Cartea anului – “Victoria speranței” de Aurelian Silvestru (ed. Prut Internațional);

Premiul Simpatia copiilor, acordat de Juriul copiilor – “Victoria speranței” de Aurelian Silvestru (ed. Prut Internațional);

Premiul Cartea cognitivă – “Lumea animală a Moldovei” (ed. Știința) și colecția “Educația moral – spirituală” a editurii Lyceum;

Premiul Cartea de referință – “Dicționar Enciclopedic Ilustrat” – Junior (ed. Cartier), “Dicționar explicativ ilustrat” (ed. Litera) și

“Dicționar de biologie” (ed. ARC);

Premiul Cea mai bună colecție de carte pentru copii – colecțiile “Biblioteca pentru toți copiii” și “Vreau să știu” de la editura Prut Internațional;

Premiul Cea mai reușită prezentare grafică a cărții – Stela Damaschin pentru cartea “ÎnvățăMinte din vorbă cuMinte” de A. Scobioală (ed. Prut Internațional);

Premiul Cea mai reușită ilustrație de carte în original – Violeta Diordiev pentru ilustrații la cartea “Din pildele lui Esop” (ed. Pontos);

Premiul Cel mai frumos stand – Societatea de distribuție carte PRO-NOI;

Premiul Pentru Mass-media – Silvia Hodoroștea (TV Moldova) și Ion Anton (săptămânalul *Florile dalbe*);

Premiul special Cea mai originală publicație în domeniul bibliologiei acordat de ABRM – Mircea Regneală pentru “Dicționar explicativ de biblioteconomie și știința informării”.

Alte informații despre Salon veți putea afla din materialele care vor fi publicate în buletinul “*Cartea. Biblioteca. Cititorul*” al Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, precum și din pagina Web a Salonului: www.iatp.md/scp executată în limba română și engleză.

Claudia BALABAN,
director general,
Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

„Amintirea sa a luminat totdeauna în marea biserică a conștiinței neamului. Uneori mai tare, alteori mai slab, dar nici un vânt năprasnic n-a putut-o stinge. Și astăzi ea se înalță puternică, în marea flăcără de mândrie și recunoștință.”

Aceste cuvinte, aduse ca omagiu Marelui Voievod Ștefan cel Mare și Sfânt de către ilustrul cărturar Nicolae Iorga, au fost cu adevărat călăuzitoare pentru elevii întruniți în faza republicană a concursului „La izvoarele înțelepciunii”, ediția a XIV-a, desfășurat la Chișinău în 13 mai 2004 în incinta Filialei Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă” (Teatrul „Licurici”).

Decizia de a consacra ediția curentă a concursului lui Ștefan cel Mare și Sfânt aparține în egală măsură organizatorilor și elevilor. În iulie 2003, zece elevi din Republica Moldova, cei mai buni cunos-

ratură și folclor. Astfel, participanții la concurs au trecut în revistă biruințele și înfrângerile în luptă ale Domnitorului, relațiile sale cu regii și voievozii țărilor vecine, ctitoriile de mănăstiri și biserici și alte fapte și evenimente importante din perioada domniei sale. „Apus de soare” de Barbu Delavran-

„LA IZVOARELE ÎNȚELEPCIUNII” - ediția a XIV-a -

cători ai vieții și activității lui Dimitrie Cantemir, căruia i-a fost dedicat concursul, s-au aflat la Vaslui, Putna, Moldovița, Voroneț și alte locuri istorice. De nenumărate ori, alături de numele Cantemir s-a pomenit și cel al Marelui Domnitor. La Putna a încolțit definitiv ideea de a marca Anul Ștefan cel Mare și

cea, „Frații Jderi” de Mihail Sadoveanu, „Dumbrava roșie” de Vasile Alecsandri, legendele lui Dimitrie Bolintineanu, numeroase legende și balade populare au pus valoare pe vitejia și măreția celui care a învins „cu spada cea de flăcări a dreptului” (Mihai Eminescu).

Sfânt și prin ediția a XIV-a a Concursului „La izvoarele înțelepciunii”.

Faza republicană a concursului a întrunit 62 de elevi din întregul teritoriu al Republicii Moldova, care au fost selectați în cadrul fazei raionale sau orașenești.

Participanții au înfruntat trei probe de concurs, dintre care una în scris și două orale. Una dintre probele orale a abordat aspectul istoric, documentar al vieții și domniei lui Ștefan cel Mare, iar a doua probă orală a evocat chipul Domnitorului în lite-

Juriul, sub președinția lui Arcadie Suceveanu, vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova, a dat o înaltă apreciere tuturor concurenților și a acordat 10 premii I, 10 premii II și 10 premii III. Primii zece sunt elevii: Diana Cebotari (Liceul „Ioan Vodă”, Cahul), Mila Pogor (Școala Hâjdieni, Glodeni), Elena Costru (Liceul „B. Cazacu”, Nisporeni), Doina Savițchi (Liceul „Alexandru cel Bun”, Vărzărești, Nisporeni), Victoria Grăjdieru (Liceul „O. Ghibu”, Orhei), Nicolae Frate (Liceul „A. Donici”, Peresecina, Orhei), Cristina Cotorobai (Liceul „V. Anestiadi”, Sărătenii-Vechi, Telenești), Vladimir Ivaniuc (Liceul „Gh. Asachi”, Ungheni), Victoria Donos (Liceul „V. Alecsandri”, Chișinău), Stanislav Rimschi (Liceul „Ion Creangă”, Chișinău).

Laureații fazei republicane a concursului vor participa în finală, care se va desfășura în luna iulie la Mănăstirea Putna unde vor concura alături de colegii lor din județele Vaslui și Iași.

*Eugenia BEJAN,
Director adjunct,*

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”

GĂURILE NEGRE DIN UNIVERS

Recent, oamenii de știință germani au făcut o descoperire considerată de specialiști drept senzațională. Ei susțin că în centrul Galaxiei noastre există o imensă "gaură neagră". Din calculele efectuate de astronomii germani reiese că greutatea acestei "găuri negre" depășește de câteva milioane de ori greutatea Soarelui. Astfel, a fost confirmată teoria relativității descoperită de Einstein, conform căreia Universul este presărat cu asemenea găuri negre, capabile să înghită tot ce le înconjoară.

Când oamenii de știință germani s-au apucat să examineze parametrii de mișcare din ultimii 10 ani ai stelei S2 din Constelația Săgetătorului, ei au stabilit că ea se rotește de 200 de ori mai repede decât Pământul în jurul Soarelui. Numai că S2 se învârtește în jurul unui al doilea obiect, invizibil, al sistemului, obiect care a primit denumirea de "Săgetător-A". Centrul Galaxiei noastre se află pe direcția acestei Constelații, respectiv stea aflându-se, la rândul ei, atât de aproape de centrul Galaxiei, încât îi trebuie doar 15 ani pentru a efectua o rotație completă în jurul centrului. "Este primul caz când o stea de acest gen se află la o distanță care ne permite să o observăm. Majoritatea celorlalte stele au o perioadă orbitală ce oscilează între sute și mii de ani", explică doctorul Reinhard Genzel, de la Institutul pentru fizica terestră "Max Planck", din apropiere de Munchen. Spre comparație, Soarele, "înregistrat" la periferia Căii Lactee, efectuează o rotație completă în jurul centrului Galaxiei în 230 de milioane de ani.

Vânătorul de "găuri negre"

Înarmați cu aceste date, cercetătorii germani au putut calcula greutatea obiectului "Săgetător-A", care s-a dovedit a fi de 3,7 milioane de ori mai masiv decât Soarele. Tocmai acest lucru i-a determinat să declare că în fața lor se află o "gaură neagră". S-a întâmplat că pe orbita circumterestră să fie plasat un puternic telescop Integral. Aparatul, transportat în

spațiu de racheta rusească Proton-K, reprezintă, de fapt, un adevărat observator automatizat, dotat cu aparatură tehnologică de ultima generație. Conceput și realizat de Agenția cosmică europeană, Integral va studia exploziile pulsărilor, va înregistra razele gama ce ajung la Pământ, va urmări procesul de formare și modul de funcționare în spațiul cosmic a "găurilor negre". Totul va fi transmis "acasă" sub forma de fotografii și informații telemetrice.

Devoratorii cosmosului

Poate prima dovada directă a existenței "găurilor negre" a fost obținută, anul trecut, cu ajutorul telescopului Hubble. Pur și simplu, el a fixat momentul dispariției materiei: într-o anumită clipă, traversând un anumit orizont, ea s-a transformat în nimic. Acest "orizont" reprezintă un raion al Universului, înconjurat de "găuri negre" - corpuri de mare densitate și greutate și, prin urmare, cu o asemenea gravitație, încât atrag tot ceea ce există, inclusiv lumina. În ultima instanță, acesta este și motivul pentru care ele se numesc "negre": lumina, ca și pragul cosmic sau orice alt obiect, o dată prinse în câmpul gravitațional al "găurii", nu mai scapă niciodată de acolo. Prin urmare, aceste "găuri" au fost botezate "devoratorii cosmosului". Din informațiile transmise de Hubble, oamenii de știință au putut vedea o lumină pulsatoare ultravioletă, în apropierea unei aglomerații de gaze încinse. Iar lumina aceea se stingea, de parcă s-ar fi stins pe măsura apropierei norului gazos și a unui obiect foarte greu și compact, "Cygnus XR-1", una dintre primele "găuri negre" descoperite.

APOCALIPSA

Fragmente

Cap 6, vers. 12 ...soarele s-a făcut negru ca un sac de păr și luna întregă s-a făcut ca sângele,

13. Și stelele cerului au căzut...

14. Iar cerul s-a dat în lături, ca o carte de piele pe care o faci sul și toți munții și toate insulele s-au mutat din locul lor. (...)

Cap 21:1. Și am văzut un cer nou și un pământ nou. Căci cerul dintâi și pământul cel dintâi au trecut...

3. ...Iată, cortul lui Dumnezeu este cu oamenii și El va sălăslui cu ei și ei vor fi poporul Lui și însuși Dumnezeu va fi cu ei.

4. Și va șterge orice lacrimă din ochii lor și moartea nu va mai fi; nici plângere, nici strigăt, nici durere nu vor mai fi, căci cele dintâi au trecut...

7. Cel ce va birui va moșteni acestea și-i voi fi lui Dumnezeu și el îmi va fi Mie fiu.

8. Iar partea celor fricoși și necredincioși, și spurcați, și ucigași, și desfrânați, și fermecători, și închinători la idoli, și a tuturor celor mincinoși este în ieșelur care arde, cu foc și cu puicioasă... (...)

Cap. 22:13. Eu sunt Alfa și Omega, cel dintâi și cel de pe urmă, începutul și sfârșitul.

14. Fericiți cei ce spală veșmintele lor ca să aibă stăpânire peste pomul vieții și prin porți să intre în cetate! (...)

20. Cel ce mărturisește acestea zice: Da, vin curând!

Amin! Vino, Doamne Iisuse!

Lumea de pe urmă

ȘI-AU IEȘIT UNII DIN MÎNȚI?

Văzduhul s-a cutremurat,

Ceva grav s-a întâmplat:

Politicienii nu mai văd

perspectiva,

Scriptorii nu mai scriu adevărul*,

Medicii nu mai vindecă,

Judecătorii nu mai judecă,

Mirii nu se iubesc cu adevărat...

Ceva grav s-a întâmplat.

Gaura neagră

din inima noastră

ne-a devorat? -

Țăranii otrăvesc pământul,

Femeile sunt traficate,

Mamele își omoară copiii,

Creștinii nu mai sunt sfinți... -

Și-a ieșit lumea din minți!?

Valentina GĂLUȘCĂ

* Iisus a spus: "Eu sunt Calea, Adevărul și Viața..."

Centrul de Pelerinaj "Emaus" al Mitropoliei Basarabiei a organizat la sfârșitul lunii mai un pelerinaj de trei zile la ctitoriile Bucovinei, până la Putna, unde se odihnește Ștefan cel Mare și Sfânt.

Itinerarul pelerinajului a inclus mai întâi de toate participarea la sfânta liturghie la Biserica Uspenia, ctitoria doamnei Elena Rareș (1552) din orașul Botoșani, unde a fost botezat Mihai Eminescu. Apoi a urmat vizitarea casei memoriale „M.Eminescu” de la Ipotești. După aceea am plecat la Suceava, Cetatea de scaun a Marelui Domnitor, unde am vizitat Monumentul lui Ștefan cel Mare și Sfânt.

Ajunși la Mirăuți am vizitat biserica unde erau încoronati și unși domnitorii Moldovei. Iar la Rădăuți am fost la catedrală și la Mănăstirea Bogdana – necropola Mușatinilor (1360) și la monumentul lui Bogdan, întemeietorul Moldovei în 1359. La catedrală am fost așteptați, miruiți și binecuvântați. Apoi am plecat la Putna, la Mănăstirea zidită de Ștefan cel Mare și Sfânt în 1466-1469. Aici am ajuns spre seară, când soarele scă-

păta după culmile muntelui. Peste vale se lăsase liniștea și mănăstirea era acoperită cu mireasma florilor de primăvară îmbinate cu miros de brad. Și aici eram așteptați cu drag. Am vizitat mormântul lui Ștefan cel Mare în reculegere... Mormântul a fost construit aici chiar din porunca lui Ștefan, încă înainte de moartea lui.. Pe lespedea de piatră era scris: „Și s-a strămutat la veșnicele locașuri ...”, locul anului așa și a rămas nescris.

În ziua a doua a pelerinajului, pe la mijit de ziua, am ascultat cu mare atenție sfânta liturghie în biserica Mănăstirii Putna, unde am fost miruiți și binecuvân-

PE URMELE LUI ȘTEFAN CEL MARE ȘI SFÂNT

tați. După aceasta am plecat la Sucevița, Moldovița, Voroneț și Humor.

În drum am făcut o mică escală pentru a vizita Biserica-muzeu a lui Dragoș Vodă din satul Putna, cea mai veche biserică din lemn din Europa și prima din țară ce exprimă identitatea poporului român. Ne-a impresionat în mod deosebit chilia sfântului Daniil Sihuștru, duhovnicul Marelui Voievod.

A treia zi, la Duminica Mare am venit la mănăstirea Dragomirna ce sărbătorește Hramul la Pogorârea Duhului Sfânt. Am participat la sfânta Liturghie oficiată de Preasfințitul Pimen, Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților. Pelerinajul nostru s-a încheiat cu vizitarea Catedralei Metropolitane și Bisericii Trei Ierarhi din Iași, unde sunt moaștele sfintei Parascheva.

Seara târziu, cu impresii de neuitat, ne întorceam la Chișinău, eu având în sacoșa mea un set de cărți foarte prețioase, o donație de carte oferită de monahii de la mănăstirea Putna, care, auzind că sunt de la Biblioteca Națională din Republica Moldova, au fost foarte darnici. Aceste cărți foarte valoroase sunt:

1. Portret în istorie: Ștefan cel Mare și Sfânt (1504-2004). -Suceava: Mușatinii, 2003- 617p.
2. Portret în cronică: Ștefan cel Mare și Sfânt (1504-2004). – Suceava: Mușatinii, 2004- 374p.
3. Portret în legendă: Ștefan cel Mare și Sfânt (1504-2004). – Suceava, Mușatinii, 2003 –250p.
4. Biserica. O lecție de istorie: Ștefan cel Mare și Sfânt (1504-2004).- Suceava: Mușatinii, 2004. –265p.

Din aceste cărți, ce au o valoare inestimabilă, avem posibilitatea de a cunoaște mai bine personalitatea lui Ștefan cel Mare și Sfânt, privit în diferite ipostaze.

Maria BRÂNZAN

Есть ли в природе абсолют злодейства?

Абсолют совершенного злодейства - это черная дыра. Любые катаклизмы по сравнению с ней невинны, помыслы всех маньяков во Вселенной - детская забава. Черная дыра на своем пути без разбора пожирает все объекты, не давая возможности испустить даже прощальный сигнал бедствия. Черная дыра по имени GRO J1655-40 приближается к нам семимильными шагами. Как крокодил у Чуковского, она грозит проглотить наше Солнце. (...)

Физические законы симметричны во времени. Поэтому, если имеется объект черная дыра, в который все может падать и ничто не может вырваться, то должен существовать объект белая дыра, в который ничто не может упасть, но все может вылететь наружу. Иначе го-

воря, если прыгнуть в черную дыру в одном месте, то выпрыгнешь из белой дыры в другом месте. Дикость? Но согласно общей теории относительности Эйнштейна такие решения имеются. Они очень нестабильны, проход из черной дыры в белую может захлопнуться из-за малейшего возмущения. Но он существует, хотя такое путешествие рискованнее, чем плавание в дырявом тазу по Тихому океану.

Весь вопрос в том, сумеем ли мы достичь такого прогресса, чтобы к моменту приближения черной дыры смело нырнуть в нее и выпрыгнуть в заранее рассчитанном раю в другой Галактике. А пока наша жизнь подобна путешествию в поезде, который по однопутной колее несется к краю пропасти...

Analiza semantică a unor termeni biblici

Pentru a înțelege mai bine mesajul evanghelic este bine să cunoaștem sensul semantic al unor termeni-cheie, folosiți în Noul Testament, întrucât se știe că orice traducere este doar o încercare de a reda cât mai exact conținutul unui text într-o altă limbă.

Începem cu analiza cuvântului „agape” (din greaca veche), dragoste pentru că este cel mai important termen folosit în descrierea Roadei Duhului Sfânt. (Vezi Epistola Apostolului Pavel către Galateni, capitolul 5, versetele 22 și 23) și pentru că dragostea este prima caracteristică a celui ce are Duh Sfânt după aceea urmează următoarele calități: bucuria, pacea, răbdarea, delicatețea, bunătatea, credincioșia, blândețea, cumpătarea. În Biblie noțiunea de „agape”, a fost tradusă prin cuvintele românești „dragoste” și „iubire”.

Un alt motiv este că Dumnezeu este dragoste (vezi 1 Ioan 4:8), și pentru că dragostea le desăvârșește pe toate. Dragostea este

legătura desăvârșită care unește totul într-o armonie perfectă (Col. 3.14), iar cel ce iubește, împlinește toată legea și învățătura proorocilor (Rom. 13: 10).

Se spune că în limba galeză, dacă un băiat iubește o fată poate să i-o spună folosind 20 de cuvinte diferite. În limba română, ca și în engleză, există doar două cuvinte pentru a descrie acest sentiment. În limba greacă, însă, sunt 4 cuvinte care redau sensul termenului de dragoste: I) „Eros” este dragostea sexuală. II) „Philia” – dragostea prietenească, care poate să se aprindă și poate să se răcească. (Aristotel scria: „Păcerea iubitului este să privească lung la iubita lui, iar plăcerea iubitei este să primească atențiile iubitului ei, dar uneori, când se ofilește frumusețea iubitei, prietenia (philia) se ofilește și ea, pentru că iubitul nu-și mai găsește plăcerea de a privi pe iubita sa, iar iubita nu se mai bucură de nici o atenție din partea iubitului” (Aristotel, Etica nicomahică 8.4.1). Dar ce este dragostea adevărată și eternă? Shakespaire spunea pe bună dreptate că „Nu este dragoste acea dragoste care se schimbă atunci când întâlnește o schimbare”). III) „Storge”

– dragostea între membrii familiei. IV) „Agape” – dragostea creștină, dragoste divină. Acest cuvânt a fost puțin folosit în scrierile laice grecești. El apare în literatura creștină ca o noțiune nouă. În Evanghelia după Matei, cap 5, versetele 43-48, Iisus insistă ca dragostea noastră să fie *agape* adică modelată după dragostea lui Dumnezeu. Deci noi trebuie să depășim dragostea de care e capabilă o ființă umană, carnală și să ne înălțăm la dragostea dumnezeiască, care este desăvârșită, nu se ofilește odată cu trecerea timpului și nu depinde de împrejurări.

Dar cum este acest fel de dragoste numită agape? Dumnezeu face ca ploaia să cadă și pentru cei buni, și pentru cei răi. Dumnezeu face ca soarele să răsară și pentru cei buni, și pentru cei răi. Deci dragostea agape este bunăvoința inegalabilă, bunăvoința de neasemuit. Agape este spiritul din inimă care nu

va căuta altceva decât binele suprem al aproapelui. Nu are importanță dacă aproapele este bun sau rău, nu are importanță dacă aproapele îl răsplătește ori

nu cu aceleași sentimente. Nu are importanță cine și ce este aproapele.

Când Aristotel scrie despre dragoste el spune că numai cel ce merită să fie iubit poate să fie iubit. Despre cei care doresc să fie iubiți Aristotel spune că dorința lor este ridicolă, dacă ei nu au nimic atrăgător în ei (Aristotel, Etica nicomahică 8.8.6). Și mai departe scrie că un om nu poate aștepta să fie iubit, dacă nu are nimic care să stârnească afecțiunea.

Epictet se exprimă la fel: „Omul iubește în mod natural ceea ce îi trezește interesul” (Discursuri 2.22.1). Platon spunea: „Dragostea este pentru cei atrăgători”. Dar calitatea dragostei creștine, la care ne cheamă Hristos, constă tocmai în a iubi pe toți, inclusiv pe cei care s-ar părea că nu merită, nu sunt atrăgători și nu sunt demni de a fi iubiți; de a căuta binele suprem al omului, independent de ceea ce face sau a făcut. În dragostea creștină ideea meritului nu mai este valabilă.

*Compendiu după cartea
“Analiza semantică a unor termeni din Noul
Testament” de William Barclay*

Redactor-șef: Alexe RĂU
Secretar de redacție: Valentina GĂLUȘCĂ

Oxana PLUGARU

22-14-75; 24-04-43; 23-80-04